

SÖYLEŞİ

ANAYASA

Konuşmaen Prof. Dr. Cem EROĞUL

9.5.1992 tarihinde JMO lokalinde yapılan Anayasa konulu söyleşiye konuşmacı olarak Prof. Dr. Cem EROĞUL katılmıştır. EROĞUL konuşmasında "Bizim Anayasa konusunda 116 yıllık bir geçmişimiz var. 1876 yılından beri bu işin içindeyiz. 1876 Anayasası'ndan sonra 1971 yılına kadar Anayasal düzenlemelerde sürekli ileri gidildi, 1876 yılında ilk meclis oluşturuldu, 1909 Anayasası ile parlamenter sistem benimsendi, 1909 meclisi ilk kez hükümeti düşürdü. 1921 Anayasası Sovyetler Birliği'nde uygulanan sisteme benzer şuralar yönetimi getirmiş, il meclisi ve bucak meclisleri kurulmuştur. 1924 Anayasası üniter yapı içinde oluşturulmuş, CHP nin altı okla simgelenen ilkeleri bu anayasaya girmiştir. 1961 Anayasası zamanın en üst düzeyine ulaşmış Anayasası idi. Bununla örnek bir demokratik Anayasa yapılmıştır. Yine bu Anayasa ile toplumsal devlet anlayışı öne çıkarılmıştır. 1971 Anayasa düzenlemesi ve 1982 Anayasaları ile çok geriye dönmeye başlamış demokratik, toplumsal devlet anlayışından uzaklaşmıştır"

Anayasa konusu hayatın her alanında karşımıza çıktığı, için ferdin iyi bilmesi ve bu konuda duyarlı olması gerekmektedir. 1982 Anayasası 5 generalin onaylayacağı bir Anayasa yapmayı içine sindirebilmiş bir kaç hukukçunun yaptığı bir anayasa sadır, "Bu Anayasa sendikaların partilerin" meslek odalarının demokratik örgütlerin kapatıldığı bir ortamda yapılmıştır. 1982 Anayasası öylesine bir ortamda tartışıldı ki bu ortamda Anayasa aleyhine konuşma yasaktı. Tabiidir ki böylesi bir ortamda çıkacak Anayasa ancak bu kadar olabilir. Halkımız bu Anayasaya iktidar başımızdan bir an önce gitsin diye evet demek durumunda dalmıştır. 1982 Anayasası'nın öngördüğü siyasal sistem ve siyasal dizge son derece sakattır. Anayasanın

amacı bireyi devlete karşı korumaktır. Oysa 1982 Anayasası devlet kutsaldır der, Bu yaklaşım Anayasanın mantığı ile çelişir. Bu bakımdan 1982 Anayasası iflah olmaz bir metindir. Ve de tümüyle çöpe atılması gerekir. Bir kaç örnekleme yapalım: Anayasaya göre olağanüstü hal durumlarında yasa kolluk görevlisine ateş etme hakkı tanır (Deprem bölgesi olsa bile). Şu halde kişinin can güvenliği söz konusu değildir. Gözaltı süresi sınırlaması tümüyle kaldırılarak bu süre seneler boyu sürdürülebilmştir. Bu Anayasa düşünme ve konuşma hakkında da yasaklar getirmiştir. Düşünebilirsin fakat düşünceni açıklayamazsın der, Yine bu anayasa okullara zorunlu din dersi koyarak körpe zihinleri belli yönde eğitmeye çalışmıştır. Bu bakımdan 12 Eylül sistemi Atatürk düşmanlığı yapmıştır. Yeni yetişen gençler içinde şu renkli gazeteyi alsam mı? veya bu faizci devlete memurluk yapmak günah mıdır? diyen, otobüslere binmeyen genç kızlarımız var. İşte bu düşünce şekilleri 12 Eylül'ün getirdiği sonuçlardır, 1982 Anayasası belli gerekçelerle dil bilim, sanat olayları gazete baskıları engellenebilir der. Özetle bu Anayasa can

güvenliği ve düşünce özgürlüğü açısından son derece sınırlıdır,

İLO'nun bizi eleştirmesinin nedeni medeni devletlerin çok gerisinde kaldığımız içindir. 1982 Anayasası ezilenlerin aleyhine yasalar getirmiştir (grev-lökavt, kadın, çocuk hakları gibi), 1982 Anayasası yargının bağımsızlığını da zedelemiştir. Bu Anayasa ile DGM gibi kurumlar oluşturulmuş, askeri ve sivil mahkemeleri birleştirerek bunları sivil mahkeme olarak kabul etmiştir. Yine bu Anayasa'da Cumhurbaşkanı'na bir çok yetkiler verilmiş güçlü olsun denilmiş hem de tarafsız olsun mantığı ile hareket edilmiştir. Bu tam bir krallık düşüncesidir. Bugün /aşanan sıkıntı 1982 Anayasası'nın Cumhurbaşkanı'na verdiği yetkilerde kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi bir çok kararname Cumhurbaşkanı'nın önünde bekliyor. Anayasa ile askerler imtiyazlı duruma getirilmiş, MGK oluşturulmuş ve devlet yapısı içine alınmıştır, Devlet yapısı içinde böyle bir askeri teşkilat varsa bu sivil bir toplum yapısı değildir. Artık asker toplumu olmaktan vazgeçmeliyiz. Tüm bu nedenledir ki bu anayasa tamamıyla bir hilat garibesidir. Bunu artık TUSİAD da kabul etmiştir. Onların görüşleri dahi bu doğrultudadır, 1982 Anayasa'nın tümü ile değiştirilmesi gerekir. Değiştirilecek anayasa ile uygun bir zemin hazırlanacak bu zeminde ilerici çağdaş insanlar, toplumu oluşturmaktadır.

Söyleşinin sorular bölümünde "Partilerin dışında akademistlerin bir araya gelerek yani bir anayasa için çalışma yapmaları uygun bir yöntem olabilir mi?" sorusuna Prof. Dr. Cem EROĞUL "Bu çok tehlikeli ve yanlış bir yoldur. 1961 Anayasası bu mantıkla yapılmıştır. Yeni bir Anayasa ancak parlamento içinde yapılır. Bu arada demokratik örgütler katkı koymalıdır" yanıtını vererek söyleşisini bitirmiştir.